

سامانه پایش فرهنگی دانشگاه آزاد اسلامی عملکرد واحدهای دانشگاهی را بر مبنای ۲۵ شاخص بررسی و امتیازبندی می کند

جزئیات شاخص های کارنامه فرهنگی واحدهای دانشگاه آزاد

زهراروشانی

روزنامه نگار

حوزه فرهنگ در دنیای امروز مهم ترین و اثرگذارترین حوزه ها برای جوامع به شمار می رود؛ حوزه ای که بسیاری از کشورها هز هینه های هنگفتی را در آن برای پیشبرد سیاست هایشان انجام می دهند و می توان فضای مجازی را یکی از جدی ترین ابزارهای این روزها در عرصه فرهنگی دانست. شاید بتوان مهم ترین دلیل میزان اثرگذاری این حوزه را مخاطبان آن دانست، چراکه عموم برنامه های این حوزه برای نسل جوان طرح ریزی می شود. از این رو باید گفت انجام فعالیت های فرهنگی در فضای آکادمیک کشور که بیشترین جمعیت جوان را در خود جای داده، از اهمیت ویژه ای برخوردار است؛ فعالیت هایی که سال هااست در دانشگاه های مختلف به صورت پراکنده انجام می شود، اما دانشگاه آزاد اسلامی که در طول یک سال گذشته سامانه های مختلفی را برای رصد فعالیت ها در حوزه های مختلف راه اندازی کرده که براساس آنها می تواند زمینه انجام فعالیت های منسجم و بلندمدت را با دقت بیشتری دنبال کند. در راستای این سیاست اول هفته سامانه پایش فرهنگی این دانشگاه رونمایی شد تا بعد از این درکنار رصد فعالیت فرهنگی تمام واحدهای دانشگاهی بتوان برای آنها کارنامه فرهنگی صادر کرد. کارنامه ای که قطعا نقش بسزایی در پیشبرد برنامه ها در طول ترم های تحصیلی آینده خواهد داشت. به عبارت دیگر سامانه پایش فرهنگی با رصد فعالیت ها این امکان را می دهد که با تجزیه و تحلیل فعالیت های فرهنگی صورت گرفته در حوزه های مختلف به واحدهای دانشگاهی در سراسر کشور امتیاز داد. البته نهایت امتیازی که یک واحد دانشگاهی می تواند در فعالیت های فرهنگی دریافت کند، دو هزار و ۵۰۰ امتیاز است که این امتیاز بنا جمعیت دانشجویی در واحدها مورد ارزیابی قرار می گیرد.

شاخص های ارزیابی فعالیت های فرهنگی در واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی

درست است که این سامانه صرفا فعالیت های فرهنگی را مورد پایش قرار می دهد، اما برای هر بخش از این حوزه شاخص های مختلفی تعیین شده تا بتوان ارزیابی دقیق تری از فعالیت ها به دست آورد. شمارگان تفکیکی فعالیت ها، ترکیب بندی فعالیت ها، منابع انسانی، درصد تخصیص اعتبارات و درصد جذب مخاطب چهار شاخص ارزیابی فعالیت های این حوزه

در واحدهای دانشگاهی به شمار می روند، البته هرکدام از این شاخص ها خود دارای زیرشاخص های متعددی هستند که قطعا معیار اصلی برای امتیازدهی تلقی خواهند شد. به عبارت دیگر زیرشاخص شمارگان تفکیک فعالیت ها با تعداد کل برنامه های فرهنگی سنجیده می شود. ترکیب بندی فعالیت ها با تعداد فعالیت های انجام شده در هر بخش تقسیم بر تعداد کل برنامه های فرهنگی ارزیابی شده و در حوزه منابع انسانی نیز نسبت کارشناسان فرهنگی به کل دانشجویان و نسبت کارشناسان فرهنگی به کل کارشناسان دانشگاه ملاک قرار می گیرد. همچنین در حوزه تخصیص اعتبارات ملاک سنجش میزان اعتبار تخصیص یافته هریک از مجریان فرهنگی به تفکیک زمینه فعالیت به نسبت کل هزینه های انجام شده و در حوزه درصد جذب مخاطب نیز تعداد شرکت کنندگان در هریک از زمینه ها به نسبت تعداد کل جامعه مخاطب ملاک قرار می گیرد. تقسیم بندی شاخص های مختلف به زیرگروه های متعدد باعث شده نه تنها واحد دانشگاهی بتواند با سهولت بیشتری فعالیت های خود را در سامانه پایش فرهنگی وارد کرده، بلکه ارزیابی آنها برای امتیازدهی هم با خطای کمتری همراه باشد.

تفکیک فعالیت های دانشجویی و اساتید با امتیازبندی فرهنگی

قطعا مولفه اصلی در رصد فعالیت های فرهنگی واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی تعیین امتیاز برای انجام هرکدام از فعالیت این حوزه است، چرا که نمی توان برای همه فعالیت ها بدون در نظر گرفتن نحوه انجام و سختی های موجود در سر راه آن، یک امتیاز مشخص تعیین کرد. از سوی دیگر شاید این طور تصور شود که اکثر فعالیت های صورت گرفته در فضای آکادمیک توسط قشر دانشجو صورت می گیرد، هرچند شاید این مهم چندان هم بیراه نباشد، اما حتما تعیین امتیاز برای فعالیت اساتیدی می تواند شرایط متفاوتی را در فضای فرهنگی دانشگاه ها رقم بزند. به همین دلیل در رصد و صدور کارنامه فرهنگی برای واحدهای این دانشگاه برای هرکدام از شاخص ها در حوزه فرهنگی با توجه به تاثیرگذاری هرکدام از مولفه ها در حوزه پیشبرد فعالیت های فرهنگی امتیاز خاصی تعیین شده است.

لرزم توجه مدیران فرهنگی به مولفه های کلیدی و تقویم فرهنگی

در حوزه مدیریتی که زیرشاخه های درصد جذب اعتبارات فرهنگی، فضاها ی فرهنگی و ساختار فرهنگی را شامل می شود درمجموع ۸۵ امتیاز در نظر گرفته شده و هرکدام از این زیرشاخص ها امتیازاتی مختلفی را خواهند داشت، اما درنهایت امتیازدهی به این حوزه از ۵۰ تا ۲۰ متغیر است. البته

معاون فرهنگی و دانشجویی دانشگاه آزاد اسلامی:

کارنامه فرهنگی در بودجه واحدهای دانشگاهی موثر خواهد بود

واحد دانشگاهی یک کارنامه صادر خواهد شد. البته در ابتدای مسیر کارنامه فرهنگی در پایان سال تحصیلی صادر می شود؛ چراکه ممکن است برای سال تحصیلی آینده این کار در نیمسال انجام شود، اما درحال حاضر بنا بر پایان سال تحصیلی گذاشته شده است. او بیان داشت: «امروزه فضای مجازی یکی از قطب های اثرگذار در حوزه فرهنگی به شمار می رود، به همین دلیل ۲۰۰ امتیاز برای فعالیت در این حوزه تعیین کردیم. انجام فعالیت های فرهنگی توسط اساتید در فضای دانشگاه هم ۲۰۰ امتیاز دارد، از سوی دیگر فعالیت های بسیج اساتید ۱۳۰ امتیاز، بسیج دانشجویی ۱۲۰ امتیاز، تشکل ها و کانون ها و نشریات ۱۰۰ امتیاز، برگزاری کرسی های آزاداندیشی ۱۰۰ امتیاز و فعالیت های ابتکاری ۱۵۰ امتیاز دارد که درنهایت به مجموعه فعالیت های فرهنگی ۱۲۵۰۰ امتیاز تعلق می گیرد. البته فعالیت فرهنگی واحدها طبق این سامانه مورد ارزیابی و تحلیل قرار می گیرد و بخش دیگر ارزیابی هم حالت کیفی خواهد داشت و درنهایت به واحد یک امتیاز داده می شود.» معاون فرهنگی و دانشجویی دانشگاه آزاد اسلامی با تاکید بر اینکه در این ارزیابی واحدهای دانشگاهی براساس جمعیت دانشجویی طبقه بندی می شوند، بیان داشت: «واحدهایی که جمعیت دانشجویی آنها زیر دو هزار و ۵۰۰ نفر هستند، در یک گروه، از ۲۵۰۰ تا ۵ هزار دانشجو در گروه دیگر و گروه های سوم و چهار هم مربوط به واحدهای ۵ تا ۱۰ هزار و درنهایت نیز ۱۰ هزار به بالا خواهد بود. به طور مثال واحدی که بیشتر از ۱۰ هزار جمعیت دانشجویی دارد اگر از ۲۵۰۰ امتیاز کلی تعیین شده بتواند دو هزار و ۳۰۰ امتیاز بگیرد، جزء واحدهای عالی قرار می گیرد، اما درمقابل واحدی که زیر دو هزار و ۵۰۰ دانشجو دارد اگر ۷۰۰ تا ۸۰۰ امتیاز هم کسب کند، در زمره واحدهای عالی قرار می گیرد. به عبارت دیگر واحدهای مختلف با توجه به امکانات و فرصت ها مدنظر قرار می گیرند و طبیعتا از واحدهایی که امکانات بیشتری در اختیار دارند، انتظار بیشتری هم می رود.»

وارد حیطه فعالیت های فرهنگی در واحدها نخواهیم شد

جهان بین با اشاره به نقش کارنامه فرهنگی در تخصیص بودجه این حوزه به واحدهای دانشگاهی گفت: «با توجه به تاکیدات ریاست دانشگاه آزاد اسلامی، این کارنامه در

مجموع هزینه کرد فعالیت های فرهنگی تایید شده (براساس موافقتنامه بودجه)، چارت سازمانی و... به عنوان ابزاری برای سنجش شاخص ها در نظر گرفته شده است. در حوزه مولفه های کلیدی که ۱۰۰ امتیاز را به خود اختصاص داده توجه به مولفه های کلیدی در شیوه نامه برنامه های فرهنگی به عنوان زیرشاخه تعیین شده و در حوزه تقویم فرهنگی نیز ۳۰ امتیاز برای هر واحد دانشگاهی لحاظ شده که به ازای تنظیم تقویم فرهنگی به واحد دانشگاهی اعطا می شود.

پایش دقیق فعالیت های تشکل های گوناگون دانشجویی در سطح واحد

یکی دیگر از شاخص های تعیین امتیازدهی بحث بسیج دانشجویی است که تعداد اعضای بسیج، تعداد اعضای بسیج دانشجویی فعال، برنامه های بسیج، مکان مناسب و امکانات و همچنین تعداد پایگاه بسیج در دانشکده ها به عنوان زیرشاخه های این مولفه تعیین شده که درنهایت باعث کسب ۱۲۰ امتیاز می شود، البته هرکدام از زیرشاخه ها امتیازهای متفاوتی دارد، اما مهم ترین آنها با ۴۰ امتیاز به برگزاری برنامه های بسیج برمی گردد. در حوزه کانون های فرهنگی نیز تعداد کانون ها، تنوع کانون ها، مکان و امکانات مناسب، برنامه های کانون ها، انتخابات اعضا و توسعه و شکل گیری کانون های جدید به عنوان زیرشاخص ها تعیین شده که باعث کسب ۱۰۰ امتیاز می شود، البته در این بخش نیز مهم ترین مولفه به برگزاری برنامه کانون ها با ۴۰ امتیاز تعلق گرفته است. جالب اینجاست که تعداد کانون ها نیز مشخصی برای سنجش دارد یعنی به ازای هر ۵۰۰ نفر باید یک کانون فرهنگی وجود داشته باشد یا در بخش مکان و امکانات مناسب نیز باید به ازای هر کانون یک دفتر با تجهیزات لازم مستقر باشد. نشریات دانشجویی که شامل نشریات چاپی و الکترونیکی فعال، برگزاری کارگاه های آموزشی نشریات دانشجویی و اختصاص مکان مناسب می شود دارای ۱۰۰ امتیاز بوده و بیشترین آن نیز ۵۰ امتیاز برای نشریات الکترونیکی است. براساس سنجش شاخص های این حوزه نیز به ازای هر هزار نفر باید یک نشریه و در مراکز و آموزشکده ها هم یک نشریه وجود داشته باشد. بخش دیگری از شاخص های به فعالیت های تشکل های اسلامی اختصاص دارد. تشکل های اسلامی هم ۱۰۰ امتیاز را به خود اختصاص دادند که برای کسب این امتیاز تعداد تشکل ها در زمینه فعالیت، برگزاری انتخابات، تعداد برنامه (اعم از تایید شده و تایید نشده، اجرا شده و اجرا نشده) و اختصاص مکان مناسب نقش موثری دارند. نکته قابل توجه این که در حوزه تعداد تشکل ها باید ۱۰ زمینه وجود داشته باشد، در بحث انتخابات نیز تعداد برگزاری انتخابات مطابق بخشنامه ملاک سنجش قرار گرفته است. اجرا و توجه به برنامه جامع عفاف و حجاب هم یکی

دیگر از شاخص های معرفی شده در جریان پایش فعالیت های فرهنگی در دانشگاه های آزاد سراسر کشور است.

توجه ویژه به برگزاری آزاداندیشی در واحدهای دانشگاهی

کرسی های آزاداندیشی با ۱۰۰ امتیاز درکنار دیگر شاخص ها می تواند نقش تعیین کننده ای در بالا بردن نمره کارنامه فرهنگی واحدها داشته باشد. این مولفه زیرشاخه های مختلفی از جمله اقدامات زمینه ای برای برگزاری کرسی ها، تعداد برگزاری کرسی ها، استاندارد برگزاری و نظام تشویقی برای برگزاری کرسی ها را شامل می شود در این میان اما تعداد برگزاری کرسی ها با ۴۰ امتیاز از مهم ترین زیرشاخه ها به شمار می رود.

فضای مجازی؛ حوزه اثرگذار و پرامتیاز فرهنگی در سامانه پایش

فضاهای مجازی و رسانه که امروزه نقش تعیین کننده ای در فعالیت های فرهنگی دنیا دارد در سامانه پایش فرهنگی دانشگاه آزاد اسلامی توانسته ۲۰۰ امتیاز را به خود اختصاص دهد. و نگاه فرهنگی واحد، درگاه های مجازی فرهنگی واحد، فعالیت مبتنی بر وب، برنامه های ناظر بر ارتقای سواد رسانه ای، شبکه سازی فعالان فضای مجازی، میزان استفاده از نرم افزارهای بومی و فعالیت های مسئولان فرهنگی در فضای مجازی زیر شاخه های این مولفه به شمار می روند که فعالیت های مبتنی بر وب با ۴۰ امتیاز نقش اثرگذاری در این زمینه دارد. در حوزه برنامه های ثابت سالیانه نیز واحدها می توانند ۶۰ امتیاز را کسب کنند که البته شاخص سنجش این برنامه ها با میزان انطباق با سیاست های برنامه تعیین می شود.

ابتکارات و تولیدات فرهنگی؛ شاخص های تعیین کننده در رصد واحدهای فرهنگی

در حوزه اختراعات و جوایز که ۵۰ امتیاز را شامل می شود؛ اختراعات و جوایز فرهنگی استانی درون و برون دانشگاهی و همچنین اختراعات و فرهنگی ملی درون و برون دانشگاهی به عنوان دو زیرشاخص تعیین شده که کسب رتبه های مختلف در آن به عنوان ابزار سنجش در نظر گرفته شده است. تولیدات فرهنگی و صنایع خلاق هم که تولید نرم افزار، تولید کتاب، مستند و فیلم، پادکست و تولیدات فرهنگی و هنری را شامل می شود می تواند ۱۰۰ امتیاز را برای واحد دانشگاهی به همراه بیاورد. ابتکارات و نوآوری فرهنگی هم با ۱۵۰ امتیاز شامل دو بخش مدیریتی و گروه های فعال دانشجویی و اساتیدی می شود، البته برای هر کدام از این دو بخش دو امتیاز مساوی تعیین شده است. در حوزه برنامه های چاپی هم با ۱۷۵ امتیاز زیر شاخه هایی چون میزبانی، طراحی و پیشنهاد مصوب فاخر استانی، میزبانی، طراحی و پیشنهاد مصوب فاخر ملی و بین المللی تعیین شده است که در این میان طراحی و پیشنهاد مصوب فاخر ملی بیشترین امتیاز را دارند.

فعالیت های انتخاباتی واحدها رصد و امتیازبندی می شوند

شاید یکی از مهم ترین شاخص های تعیین شده در حوزه فعالیت های فرهنگی مربوط به بحث انتخابات باشد؛ چرا که این حوزه همیشه یکی از جذاب ترین فعالیت تشکل های دانشجویی در فضای آکادمیک به شمار می رود و امروز با راه اندازی سامانه پایش فرهنگی شاخص ۱۰۰ امتیازی به این مولفه اختصاص داده شده است. برنامه های زمینه ساز برای مشارکت حداکثری دانشجویان، اساتید و کارکنان و شناساندن انتخاب اصلح بدون جانبداری به عنوان دو زیر شاخص مهم این حوزه تلقی می شود و واحدها براساس این دو زیرشاخص مورد ارزیابی و طبیعتا امتیازدهی تلقی می شود.

سنجش آموزش های مهارتی با توجه به جمعیت دانشجویی واحدها

آموزش های مهارتی، فرهنگی، هنری و ادبی هم که دارای زیرشاخص های دوره آموزش فرهنگی، هنری و مهارتی دانشجویان و همچنین دوره آموزش فرهنگی، هنری و مهارتی کارکنان می شود ۱۰۰ امتیاز را برای واحد دانشگاهی به

همراه دارد. البته ابزار سنجش این شاخص با توجه به جمعیت دانشجویی واحدها در نظر گرفته شده است و مهم ترین شاخص نیز برای برگزاری دوره های آموزشی ویژه دانشجویان است.

جایگاه خاص فعالیت های فرهنگی در حوزه اساتدی

بسیج اساتید هم از پایش فعالیت های فرهنگی دور نمانده چراکه این شاخص ۱۳۰ امتیازی که دارای دو زیرشاخصه نقش آفرینی بسیج اساتید در تبیین و تحلیل و گسترش فضای انقلابی و ارتباط موثر با سایر بخش ها و همچنین شورای هماهنگی بسیج (بسیج اساتید، کارکنان و دانشجویان) است با ابزار کیفیت و کمیت برنامه های برگزار شده و تعداد جلسات سنجیده می شود به طوری که انتظار از این بخش برگزاری حداقل یک جلسه در ماه است. در سوی دیگر ماجرا اساتید مشاور فرهنگی قرار دارند، با توجه به نقش مهمی که در فعالیت های فرهنگی واحدها ایفا می کنند می توانند ۷۰ امتیاز برای این شاخص در نظر گرفته و تعداد اعضای هیات علمی به عنوان مشاور فرهنگی و تعداد برگزاری جلسات مشاوره به عنوان زیرشاخص های این بخش در نظر گرفته شده است. البته ابزار بررسی هم به این صورت است که به ازای هر ۲۵ نفر دانشجو باید یک استاد مشاور فرهنگی وجود داشته باشد.

حمایت از واحدهای جریان ساز فعالیت های فرهنگی در سطح شهرها

قطب فرهنگی شهر شدن واحدهای دانشگاهی یکی از اهداف این پایش به شمار می رود از این رو ۸۰ امتیاز به این مولفه اختصاص داده شده که حضور موثر دانشگاه در شورای فرهنگ عمومی، برنامه های مشترک دانشگاه و سایر نهادهای فرهنگی در سطح شهر، طرح های واحد برای حل مسائل فرهنگی مورد تایید مراجع استانی و استفاده از امکان دانشگاه برای برنامه های فرهنگی به عنوان زیرشاخص این حوزه تعیین شده است. برنامه های ویژه حل مساله فرهنگی اختصاصی واحد هم که شامل پژوهش های انجام شده برای شناسایی مسائل (با تاکید بر پایان نامه ها و رساله ها) و اقدامات انجام شده در حل مسائل می شود، می تواند ۵۰ امتیاز را برای واحد دانشگاهی به همراه بیاورد. البته تعداد پژوهش و تعداد و کیفیت اقدامات انجام شده به عنوان ابزار سنجش تعیین شده است.

توجه به مقوله خانواده مولفه اثرگذار در امتیازدهی
در سامانه پایش فرهنگی برای حوزه خانواده هم ۱۰۰ امتیاز تعیین شده است که تولید محتوا ویژه خانواده، برنامه تقدیر از همسران و فرزندان کارکنان و اساتید و برگزاری دوره های آموزشی و مهارتی (فرزندان کارکنان و اساتید) به عنوان ملاک های این حوزه در نظر گرفته شده است؛ البته در بخش اساتید نیز با ۱۵۰ امتیاز برگزاری دوره های دانش افزایی و توانمندسازی و میزان استفاده از ظرفیت اساتید در طراحی برنامه ها به عنوان زیرشاخص های این حوزه اعلام شده و تعداد دوره های برگزاری شده ملاک سنجش قرار می گیرد. رضایتمندی (سلوک و عملکرد مدیران) با ۲۵۰ امتیاز هم نقش بسیار تعیین کننده ای در تبدیل شدن واحدها به واحد عالی در حوزه فرهنگی دارد.

جمعیت دانشجویی؛ ملاک تعیین عملکرد فرهنگی واحدهای دانشگاهی

نکته قابل توجه در امتیازدهی به واحدهای مختلف دانشگاه آزاد اسلامی برای صدور کارنامه فرهنگی این است که قرار نیست همه واحدها به سقف امتیاز تعیین شده دست پیدا کنند تا بتوان آنها را در زمره واحدهای عالی قلمداد کرد؛ در اصل در این ارزیابی جمعیت دانشجویی واحدها ملاک قرار می گیرد؛ چرا که قطعا واحدهایی با جمعیت دانشجویی بالاتر از سطح امکانات و تجهیزات بیشتری برخوردار بوده و طبیعی است که انتظار بیشتری از آنها در راستای برنامه های فرهنگی نیز وجود دارد؛ اما این بدان معنی نیست که اگر واحدی از جمعیت دانشجویی پایینی برخوردار بود می تواند فعالیت خاصی در این زمینه نداشته باشد، بلکه تنها نحوه رتبه بندی آنها متفاوت است. در اصل دانشگاه ها براساس جمعیت دانشجویی به ۵ سطح عالی، خیلی خوب، خوب، متوسط و ضعیف تقسیم بندی می شوند.

جمعیت دانشجویی	کسب امتیاز زیر۴۲۸	کسب امتیاز مابین ۴۲۸-۶۰۰	کسب امتیاز مابین ۶۰۰-۶۸۶	کسب امتیاز مابین ۶۸۶-۷۸۹	کسب امتیاز بالای۷۸۹
زیر ۲۵۰ نفر	ضعیف	متوسط	خوب	خیلی خوب	عالی
جمعیت دانشجویی بین ۵۰۰-۲۴۵۰ نفر	کسب امتیاز زیر ۶۱۲	کسب امتیاز مابین ۶۱۲-۸۵۷	کسب امتیاز مابین ۸۵۷-۹۸۰	کسب امتیاز مابین ۹۸۰-۱۱۲۷	کسب امتیاز بالای۱۱۲۷
	ضعیف	متوسط	خوب	خیلی خوب	عالی
جمعیت دانشجویی ۱۰۰۰۰-۵۵۰۰ نفر	کسب امتیاز زیر ۸۷۵	کسب امتیاز مابین ۸۷۵-۱۲۲۵	کسب امتیاز مابین ۱۲۲۵-۱۴۰۰	کسب امتیاز مابین ۱۴۰۰-۱۴۱۰	کسب امتیاز بالای۱۴۱۰
	ضعیف	متوسط	خوب	خیلی خوب	عالی
جمعیت دانشجویی بالای ۱۰۰۰۰ نفر	کسب امتیاز زیر ۱۲۵	کسب امتیاز مابین ۱۲۵-۱۲۵۰	کسب امتیاز مابین ۱۲۵۰-۱۷۵۰	کسب امتیاز مابین ۲۳۰۰-۲۰۰۰	کسب امتیاز بالای۲۳۰۰
	ضعیف	متوسط	خوب	خیلی خوب	عالی